

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושיין

תוכן

- א. האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קדושיה קידושיין ואם של שלוחה קדמו קידושי קידושיין ואם אינן יודעין שניהם נותנים לה גט ואם רצו אחד נותן לה גט ואחד כונס..... 1
- ב. אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד..... 2
- ג. דקדיש בההוא יומא דמשלים ששה ... הרי היא בוגרת לפנינו מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת..... 3
- ד. מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות..... 4
- ה. היה בודק את החבית להפריש עליה תרומה והולך ואחר כך נמצאת חומץ כל ג' ימים ודאי מיבן ואילך ספק..... 5
- ו. הוא מוציא מידם בלא ראייה והן אין מוציאים מידו בלא ראייה..... 6
- ז. כאן במכחשתו כאן בשאין מכחשתו..... 8
- ח. מי שיצא הוא ואשתו ... ראייה על האשה ועל הבנים ... וכולן בכרוכים אחריה ... בשתי נשים מביא ראייה על האשה ועל הבנים על הגדולים ועל הקטנים..... 8

דף עט.

א. האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קדושיה קידושיין ואם של שלוחה קדמו קידושיין ואם אינן יודעין שניהם נותנים לה גט ואם רצו אחד נותן לה גט ואחד כונס

כבר התבאר לעיל דף נט: אם קבל¹ שלוחה קידושיין מאחד והיא בעצמה קבלה קידושיין מאחר, ואין ידוע איזה מהם קדמו, אסורה לשניהם וצריכה גט משניהם, ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס, אבל צריך לקדשה קידושיי שניים אחר גירושי השני, שהרי אפשר שקידושיי אותו² שיגרש קדמו

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לו ז
² לבוש ובאר הגולה מ שם

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושיין

לקידושי בונם ולא חלו קידושי בונם, הילכך צריך לחזור ולקדשה אחר גירושי האחר.

במה דברים אמורים ברחוקים אבל אם קדשה השליח לאב וקידשה היא בעצמה לבן או לאח שניהם נותנין גט ואסורה לשניהם, שהרי ממ"נ היא ערוה על השני.

ג. אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד

כבר התבאר במסכת כתובות דף לט. שאין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים, לא פחות ולא יותר, שמשבהיאה שתי נערות לאחר שהגיעה לי"ב שנים ויום אחד, ונעשית נערה, ועברו ששה חדשים אחר זה, נעשית בוגרת³, אפילו שלא הביאה סימני בגרות⁴. ביום האחרון שנשלמו בו ששה החדשים, הדבר תלוי בסימנים: אם הביאה סימני בגרות, הרי היא בוגרת, ואם לאו, עדיין היא נערה.

הביאה סימני בגרות בתוך ששה החדשים, נחלקו ראשונים: יש סוברים⁵ שנעשית בוגרת משעה שהביאה סימנים, שפעמים שהיא ממהרת להתבגר בתוך ששה חדשים מנערותה, ואם הביאה בתוך זמן זה אחד מסימני הבגרות, ולא כולם, הרי היא ספק נערה ספק בוגרת.

ויש סוברים⁶ שאין סימני בגרות מועילים לעשותה בוגרת תוך ששה חדשים מנערותה, אלא שאם באו אחר י"ב שנה ויום אחד ולא הביאה שתי נערות, שהם סימני נערות, אנו אומרים שבודאי באו גם סימני נערות⁷, והרי היא נערה, ואחרי שיעברו עוד ששה חדשים תהיה בוגרת, ואם נראה בה סימן אחד מסימני הבגרות אחרי י"ב שנה ויום אחד, הרי היא ספק קטנה ספק נערה⁸.

³ רמב"ם הלכות אישות פרק ב הלכה ב, שו"ע ונו"כ יו"ד רלד א

⁴ ח"מ סי' לו ס"ק ו, ואפשר. ב"ש שם ס"ק ה

⁵ רש"י קדושין ע"א ד"ה אי נימא, וכ"ה ד' הרי"ף לגירסתו – וכ"ה גירסתנו – אילימא בתוך ששה כו' השתא הוא דבגרה, עי' רבינו ירוחם נכ"ב ח"ה, וכ"ה ד' הראב"ד בהשגות אישות פ"ב ה"ח

⁶ תו"י קדושין שם רמב"ם שם פ"ב ה"ה, עי' ב"ש סי' לו ס"ק ה, וכש"כ להסוברים בד' הרמב"ם שבכלל אין סימני בגרות ואינם אלא סימני נערות

⁷ שאי אפשר לסימני בגרות אלו שיבואו מבלי שתביא שתי נערות.

⁸ עיין ערוך לנר נדה מז.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

וי"א? שאם הביאה סימני בגרות אחרי י"ב שנה וששה חדשים, ולא היו בה סימני נערות, הרי היא בוגרת, מאותה שעה שראו בה סימני הבגרות, ולא למפרע שאנו אומרים עכשיו היא שנתבגרה.

ג. דקדיש בה הוא יומא דמשלים ששה... הרי היא בוגרת לפנינו מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת

על פי מה שהתבאר שאם יבואו הסימנים תוך הששה חדשים יש אומרים שיש לה דין בוגרת ויש אומרים שעדיין דין נערה יש לה, לפיכך אם קדשה אביה בבקר והיא קדשה עצמה בערב¹⁰, ושניהם ביום שנשלמו בו הששה חדשים של ימי הנערות, ובדקנוה לדעת אם היא בוגרת ויצאה מרשות האב, להיות קידושיה קידושין, ומצאנוה בוגרת בו ביום, מחזיקין אותה בחזקת בוגרת מהבקר¹¹, שכל היום הזה היא בחזקת שתביא וקידושי האב אינן כלום. יש מי שאומר אפילו אינה מכחישתו ואינה אומרת בודאות שבא¹² הסימנים בבקר, ויש מי שאומר שדוקא מכחישתו שאומרת ברי לי שהייתי בוגרת בבקר, אבל באינה מכחישה את אביה ואפילו מודה לאביה שלא באו הסימנים¹³, הרי היא לשניהם, ספק מקודשת, וצריכה גם משניהם.

⁹ ריטב"א נדה שם; אלו הן סימני בגרות להיכא דלא קיימא מעיקרא אסימני בוחל. ועיי' תשב"ץ ח"א סי' עא, הובא בב"י סי' לו ובב"ש שם ס"ק ה. אמנם אין זה לכו"ע דלפי מש"כ ב"ש שם הרמב"ם פליג גם בדין זה, מדלא הזכיר כלל סימני בגרות, לעשותה בוגרת.

¹⁰ לרבות' קתני אף שהיא עתה ודאי א"א אפ"ה לא חיישינן לקידושי אב ולומר השת' בגרה וממיל' חלו קידושי אב אלא לעולם תלינן להקל ולומר שהיית' בוגרת גם בבוקר וקידושי האב לא חלו כך כתבו התו' בד"ה קדשה. ח"מ שם ג

¹¹ כתב הרמב"ם פ"ג דין י"ד דכל שהיא ספק בוגרת בין קדשה אביה לבדו בין שקדשה היא עצמה ה"ז מקודשת וי"ל הרמב"ם איירי בספק אם היא יב"ש ו' חדשים ולספק זה לא מהני חזקת פנויה כמו בכל ספק קדושין. ב"ש שם ד

¹² אפשר לפרש דאינה מכחישתו היינו שגם היא אינה מוענת ברי. ח"מ שם ד

¹³ אפשר לומר אף שהיא מודה ואומרת בכירור שלא היתה בוגרת, בשעה שקדשה אביה, אמרי' לאו כל כמיני' דאסר' נפש' אבעלה. ח"מ שם ג ב"ש ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

וכן הדין אם קידשה אביה לבדו שיש מי שאומר¹⁴ שאינה מקודשת אפילו אם אינה אומרת ברי לי שבאו הסימנים, וי"א¹⁵ שדוקא באומרת ברי לי שבאו הסימנים, אבל באינה אומרת ברי לי הרי זו ספק מקודשת.

ואם קידשה אביה, ואומרת ברי לי שלא באו הסימנים הרי היא נאמנת לאסור עצמה¹⁶.
ואם קידשה עצמה, ואומרת ברי לי שבאו הסימנים, אינו אלא ספק קידושין¹⁷.

ד. מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות

כבר התבאר במסכת גיטין דף לא: שמקוה שנמדד¹⁸ ונמצא חסר בין שהיה המקוה ברשות הרבים¹⁹ בין שהיה ברשות היחיד, כל הטהרות²⁰ שנעשו על

¹⁴ ב"ש ג כתב בשם תוס' וז"ל "שקידשה אביה והיא ג"כ קדשה לעצמה והיא ממ"נ א"א מ"מ בטלו קידושי אביה, ומכ"ש אם לא קדשה לעצמה, דבטלו קידושי אביה דאוקמינן אותה בחזקת פנויה" משמע דראיירי אפילו באינה מכחישתו.

¹⁵ והנה אפשר לומר דלאו דוק משניהם דה"ה קידש אביה לכה ג"כ צריכי' גט דכל שאינה מכחישתו מודה רב דחיישינן ולא מוקמינן לה אחזקת פנויה והתו' שכתבו שם בד"ה קידש' בדרך דמודה שמואל בקידש' אביה לבד דאינה מקודשת דאמרי' העמד אשה אחזקת פנויה כמה שהיתה קודם קידושה והרי היא בוגרת לפנינו ואין קידושי האב קידושין עכ"ל התו' מיירי במכחישתו מכ"ש אם היא מודה בבירור דודאי נאמנ' לאסור עצמה אם לא קידש' עצמה אחר קידושי אב. ה"מ שם ה

¹⁶ מכ"ש אם היא מודה בבירור דודאי נאמנ' לאסור עצמה אם לא קידש' עצמה אחר קידושי אב. ה"מ שם ה, ומשמע שאינו אלא קידושי ספק ונ"מ שהוא לא יאסר בקרוביה וצריכה קידושין שוב כדין שויה אנפשה וצ"ע.

¹⁷ משום חזקת פנויה שלה מרע הסברא מדהשתא בוגרת אמרינן בצפר' היתה ג"כ בוגרת. ב"ש שם ג

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד רא עא

¹⁹ כלומר אף על גב דבעלמא קי"ל ספק טומאה ברה"ר טהור הכא אמרינן העמד טמא על חזקתו. ש"ך שם קמה

²⁰ במ"ז ס"ל שגם בטומאה דרבנן וכ"כ בבאר היטב שם קה ועיי' בלחם ס"ק רס"ו ושמלה ס"ק קי"ז דהיינו אפי' אשה שהיא טמאה רק מחמת כתם דרבנן, עיי' בנגד"ט ס"ק ע"ט דה"ה בטבילת כלים חדשים ואפי' בכלי זכוכית דאין הטבילה רק מדרבנן ג"כ דינא הכי עכ"ל אך בביאור הגר"א קבב כתב דוקא בדאורייתא, ובאמרי' ברוך שם כתב יעוין במשנה למלך פרק י ממקואות שמשינו עליו דאין דין זה רק בטומאה דאורייתא, (יעוין כאן בש"ך ס"ק קמ"ד) שהרמב"ם אינו פוסק כרבי יוסי כתב עוד המל"מ שם דהא דבטמא דרבנן ספיקו טהור דוקא בולד הטומאה אבל באב הטומאה אף שהוא מד"ס כגון כו' ועי' עוד במל"מ פ"ד מהלכות בכורות הלכה א' בסוף הפסק אחר שנשא ונתן בהלכה העלה דלא אמרינן ספק דרבנן לקולא אלא היכא שנעשה שום דבר המתירו רק שיש ס' אם נעשה בזמן המתירו או בשיעור המתירו. אבל כל שיש ספק אם נעשה כלל דבר המתירו בכי האי ספיקו לחומרא וכתב דלפ"ז ג"ל דמה דתנן פ"ב דמקואות דספק טבל ספק לא טבל דבטומאה דרבנן ספיקו טהור מיירי דוקא דירדו לטבול וספק אם טבל כדינו דהיינו שטבל כל גופו או לא או ספק אם היה בו דבר חוצץ אבל אם מסופק אעיקרא דמלתא אם טבל אם לאו לא אזלינן לקולא אף בדרבנן ואפשר ג"כ לומר דהיכא דפשיטא ליה דירד לטבול וספק אם טבל ספיקו טהור אבל אם מספקא ליה אם ירד לטבול ספיקו טמא והדבר צריך תלמוד עכ"ד ועיי' מ"ש לעיל סוסי' קי' בדיני ס"ס אות ד' על זה. פ"ת מד

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

גביו למפרע טמאות שהרי המקוה חסר לפנינו, עד שיוודע הזמן שנמדד בו והיה שלם.²¹

ה. היה בודק את החבית להפריש עליה תרומה והולך ואחר כך נמצאת חומץ כל ג' ימים ודאי מינן ואילך ספק

מרתף מלא חביות של יין וכולן נגעו זה בזה²², הבודק²³ חבית של יין²⁴, להניחה להפרישה תרומה על אחרים²⁵, וקובע מקום כל פעם²⁶ כגון בתחלה בתחתיתה ואח"כ בפירות הסמוכין להתרומה וכן בכל פעם, עד שתעשה כולה תרומה²⁷, ויתננה לכהן, ולאחר זמן בדקה ומצאה חומץ²⁸, מעת שבדקה תחלה עד ג' ימים ודאי יין²⁹, וכל יין שחשב אותן הימים שהתרומה שלו בחבית זו, הרי הוא מתוקן, מכאן ואילך³⁰ ספק³¹, וצריך להפריש ממנו

²¹ עיי' בשו"ת פסקי ריקאנטי האחרונים סי' י"א מובא בדרכ"ת שכג בדבר מקוה שנמדד ונמצא חסר משיעורו בזממה"ז שרגילין להוסיף בו מים חמין אלא שלפעמים מוציאים מהמקוה עצמו איזה שיעור של מים לחממו וקצתן מוסיפין עליו ע"י ששואבין אותו מהבאר ומחממין אותם וממילין לתוכו ובמקוה זה הי' למטה הרבה משיעור מ' סאה מסמר א' ומשרת המקוה אומר שהמסמר הזה הי' לו לסימן לשיעור המקוה מה יהי' משפט הנשים שטבלו במקוה הלז אם צריכות לחזור ולטבול או לא עכ"ל השאלה ופלפל שם מכת ס"ס ספק אם השעה שטבלה היו בו מ' סאה מים כשרים ספק לא היו בו ואת"ל שלא הי' בו שמא עם המים השאובים שהוסיפו בו כדי לחממו הי' בו מ' סאה וכיון דיש בו רוב מים כשרים הרי המקוה כשר מדאו' ושקיל ומרי בזה באורך והעלה דצריכות הנשים לטבול עוד הפעם עיין שם

²² כדי שייחשב מפריש מן המוקף. רמב"ן וריטב"א החדשות והי' הר"ן גיטין ל"א א' מאירי נדה ז. ובחביות פתוחות שאם היו סתומות הרי צריך לפתחן כנזכר רמב"ם תרומות פ"ג הי"ח

²³ רמב"ם הלכות תרומות פרק ה הלכה כד

²⁴ כי כשמניח חבית יין להיות מפריש ממנה צריך לבדקה מתחלה אם היא חומץ או יין כגון שיפריש ממנה משהו ויטעום או שיטעום בריח. דרך אמונה שם רנה

²⁵ וגם אם לא היה במרתף אלא הניח חבית להפריש על אחרים בתרומת מעשר שמותר שלא מן המוקף או בע"ש ועיי"ט דמותר להרבה פוסקים לעשר שלא מן המוקף לכבוד שבת ויו"ט כנזכר ברמב"ם פ"ג הי"ז ובדרך אמונה שם ס"ק קמ"ו א"נ במקום שיכול לצאת מזה תקלה דמותר ברמב"ם פ"י ממעשר הי"י

²⁶ ירו' ספ"ג דחלה וכדי שלא יבטל ברוב מה"ת כשיתרבה התרומה ולא יוכל אח"כ להפריש מהן על חבית החייבת מה"ת והר"ן כתב בפסחים ק"ז שצריך שיקבע מקום בפיה או בשוליה אבל אם אמר לתוכה לא אמר כלום.

²⁷ אבל קודם שנתמלא החבית אין חייב לתתה לכהן אם הכהן בא לבקש אפשר שצריך ליתן לו חלקו גם קודם שנתמלא. דרך אמונה שם רנט

²⁸ אבל אם רק ריחו חומץ וטעמו יין דינו כיו"ן. דרך אמונה שם רסא

²⁹ שאילו הי' מתחיל להחמיץ אז ג' ימים קודם כבר ריחו חומץ וכיון שלא הרגיש בריח חומץ ע"כ שעד ג' ימים עדיין הי' יין. דרך אמונה שם רסז

³⁰ ואם מצא חומץ חלש מאד שבודאי לא נהי' מזמן מרובה שא"כ הי' חזק יותר א"צ לחוש אלא לזמן שיכול להחמיץ ולהיות עתה חומץ כזה ולא קודם

³¹ אפשר שאם נמצא חומץ חזק מאד אז ג' ימים האחרונים ודאי חומץ דאי לא החמיץ לפני ג' ימים אינו יכול להעשות חומץ חזק כזה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

על כל מה שהפריש, תרומה שנייה בלא ברכה³². וי"א³³ שלאחר ג' ימים הוא ודאי חומץ שהעמיד טבל על חזקתו, ויכול לחזור ולהפריש בברכה כיון שיש רעותא לפנינו.

דף עט:

ו. הוא מוציא מידם בלא ראייה והן אין מוציאים מידו בלא

ראיה

החולה שאינו יכול להלך על רגליו בשוק³⁴, והרי הוא נופל על המטה, הוא הנקרא שכיב מרע³⁵, ואמרו חז"ל שמתנת שכיב³⁶ מרע אינה צריכה קנין באחד מדרכי הקנאה שנתבארו במתנת בריא, אלא בדיבור או בכתיבה לבד קונה המקבל, שדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמי

שכיב מרע שכתב כל נכסיו במתנה לאחרים³⁷ ולא שייר לעצמו כלום, אף על פי שעשה גם קנין על המתנה, אם עמד מחליו ונתרפא לגמרי חוזר ונתבטלה המתנה מאליה, לא אמרו במתנת שכיב מרע שקונה בלא קנין, אלא כשנתן כל נכסיו ולא שייר לעצמו כלום, אבל אם שייר לעצמו מקצת נכסיו שלא נתן, דינה כמתנת בריא שאינה נקנית אלא בקנין, ואפילו מת מחליו לא קנה בלא קנין³⁸.

בכל מתנת³⁹ שכיב מרע צריך להתברר שהיא מתנת שכיב מרע, ורגילים לכתוב בשטר המתנה שזה מתנת שכיב מרע, וכן צריך להתברר שמחמת

³² ודוקא על מה שעדיין קיים אבל על מה שנאכל א"צ להפריש שאינו מועיל כלום

³³ רשב"א נדה ב' ב' ורישב"א קדושין ע"ט א' [ובנדה הביא ב' דעות] ורשב"א בנדה שם וכולם תמחו על רבנו שפסק במקוה כרבנן שהוא ודאי וכאן פסק כר"ש שהוא ספק והביאו שיש פוסקים בשניהם כר"ש אבל הם הסכימו דבשניהם הלכה כחכמים וכן הרש"ם בספ"ג דתרומות תמה על רבנו ועי' במרכה"מ ובשעה"מ ובאבי עזרי מש"כ לתרין קושייתם על רבנו.

³⁴ שו"ע ונו"כ הו"מ רנ"ה פתחי הושן חלק ה פרק טז ב

³⁵ ויש אומרים דדוקא בג' ימים ראשונים של החולי נקרא שכיב מרע, אבל לאחר ג' ימים דינו כמצוה מחמת מיתה, ואם הוא חולה מסוכן, אף בג' ימים ראשונים דינו כמצוה מחמת מיתה. פתחי הושן שם.

³⁶ שו"ע ונו"כ שם א

³⁷ שו"ע ונו"כ שם ב פתחי הושן שם ה

³⁸ שו"ע ומו"כ שם ד פתחי הושן שם יג

³⁹ וכתב בכנה"ג הגה"ט אות יד שאם כתוב בשטר שהוא בריא, פשוט שיש לה דין מתנת בריא, ומ"מ אם נתברר בבירור שהיה שכיב מרע ה"ז מתנת שכיב מרע, אא"כ יש גלוי דעת שרצה ליתן במתנת בריא, ואם כותב שנותן במתנה גמורה, אין בזה להוציא מדין מתנת שכיב מרע.

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

חולי זה מת⁴⁰, ואם כותבים השטר לאחר מיתה כותבין כן בשטר, ויכולים העדים לכתוב כן עפ"י מה ששמעו מפי משמשיו⁴¹.

שטר מתנה שלא נתברר אם הוא מתנת בריא או מתנת שכיב מרע, המקבל טוען מתנת בריא היתה, והנותן טוען מתנת שכיב מרע היה, ואני רוצה לחזור, על המקבל להביא ראיה לדבריו⁴² ואין הנותן צריך להביא ראיה שהיה שכיב מרע ואפילו הוא בריא עכשיו בשעת חזרה לא אמרינן מדהשתא בריא מעיקרא בשעת מתנה נמי בריא⁴³.

וכן כשמת⁴⁴ הנותן והמקבל טוען שמתנת בריא היתה, או מתנת שכיב מרע היתה ומת מחליו⁴⁵, והיורשים טוענים מתנת שכיב מרע היתה ועמד מחליו ואח"כ מת, על המקבל להביא ראיה⁴⁶.

היה המתנה⁴⁷ מטלטלין ותפסם המקבל, נאמן במיגו שהיה יכול לומר שלו הם ונשבע המקבל היסת ונפטר.

⁴⁰ שיוכל לגבות מהיורשים, שהרי אם עמד בינתיים מחולי זה הרי נתבטלה המתנה מאליה.

⁴¹ רמ"א שם רנא סעיף ב, והוא עפ"י דברי נ"י שכתב שיכולים עדים לסמוך בזה עפ"י נשים ועבדים המשמשים אותו, וא"צ לעמוד עמו, אלא ששואלים לבני ביתו ובני אדם הרגילים אצלו שאומרים הכביד פלוני ומת מתוך כך, ויכולים להעיד עליו שמת מתוך חליו, והרמ"א כתב שיכולים לסמוך על עצמו או על משמשיו, וביאר הסמ"ע דהוי כאילו הם עצמם ראו, ועי' באר הגולה שם, ונראה הטעם שאינו אלא גלוי מילתא בעלמא, פתחי חושן שם הע' קכב.

⁴² רמ"א שם דאוקי נכסים בחזקת נותן שהוא מרא קמא, ואם אינו מביא ראיה אינו יכול להוציא מיד נותן, ובטור הביא דעת רשב"ם שאם הנותן בריא בשעת העמדה בדין, עליו להביא ראיה ששכיב מרע היה ואם הוא שכיב מרע על המקבל להביא ראיה, ונשבע הנותן היסת ונפטר. בפעמוני זהב מדייק בדברי הרמ"א שכתב שהמקבל טוען שבריא היה וכו', ומשמע שאם המקבל מודה ששכיב מרע היה אלא שנתן במתנת בריא, ודאי שאין בדבריו כלום, ונ"מ שאפילו תפס לא מהני, ועי"ש שדן בדיוק זה.

⁴³ רש"י בסוגייתינו

⁴⁴ שו"ע ונו"כ שם ב

⁴⁵ והוה לן למימר כיון שמת לפנינו ולא ידעינן משום בריאותו, יעמידו על חזקתו שודאי לא נתרפא ביני ביני.

סמ"ע שם ח

⁴⁶ שגם היורשים נקראים מוחזקים בנכסי אביהם, וכתב השו"ע, אף על פי שזה המצוה מת, אין מיתתו ראיה, ר"ל שאין אומרים קברו מוכיח עליו שמסתמא מחמת חולי זה מת, ולאפוקי מדעת רשב"ם שפסק בזה כרבא דהמקבל נאמן כיון שהוא מת לפנינו, וכתבו הפוסקים שבזה אין היורשים צריכים לישבע, שאין היורשים נשבעים לא לגבות ולא להפטר (ובט"ז כתב שאם טוען המקבל ליורש הודית לי שידוע לך שמת מחולי זה, אה"נ שנשבע היורש, דעתה הוא בע"ד של מקבל), וכתב הסמ"ע שאף אם אין היורשים טוענים כן טענינן להו כן, עיין שם. וכתב בכנה"ג הגה"ט אות כג בשם מהר"מ מינץ סימן מז דה"ה כשיש ספק אם נתרפא בינתיים (שהמתנה בטילה), היורשים מוחזקים, ועל המקבל להביא ראיה, ושם באות לא כתב בשם המבי"ט שכל שלא נתברר האומד בב"ד אם מת מחולי זה או לא, אם תפס המקבל אין מוציאין מידו, וצ"ע.

⁴⁷ רמ"א שם

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

גם בספק⁴⁸ מחמת מחלוקת הפוסקים במתנת שכיב מרע אם המתנה קיימת, הנותן או היורשים מוחזקים ואין המקבל יכול להוציא מהם.

ז. כאן במכחשתו כאן בשאין מכחשתו

כבר התבאר שבוגרת ויצאה מרשות האב, להיות קידושיה קידושין, ומצאנוה בוגרת בו ביום, מחזיקין אותה בחזקת בוגרת מהבקר⁴⁹, שכל היום הזה היא בחזקת שתביא וקידושי האב אינן כלום. יש מי שאומר אפילו אינה מכחישתו ואינה אומרת בודאות שבא⁵⁰ הסימנים בבקר, ויש מי שאומר שדוקא מכחישתו שאומרת ברי לי שהייתי בוגרת בבקר, אבל באינה מכחישה את אביה ואפילו מודה לאביה שלא באו הסימנים⁵¹, הרי היא לשניהם, ספק מקודשת, וצריכה גם משניהם.

ח. מי שיצא הוא ואשתו ... ראייה על האשה ועל הבנים ...

וכולן בכרוכים אחריה ... בשתי נשים מביא ראייה על

האשה ועל הבנים על הגדולים ועל הקטנים

כהן מיוחס⁵², שיצא הוא ואשתו שכבר נבדקה שהיא מיוחסת, שידענו שהיא כשרה, למדינה אחרת, ושהו ימים רבים, ובא הוא והיא, ובנים כרוכים אחריהן, ואין אדם מכירה כיון שעברו ימים רבים, ואמר אשה שיצאת עמי היא זו, ואלו בניה, אינו צריך להביא עדים לא על האשה ולא על הבנים. ואין חוששים שמתה או גירשה וזו אחרת היא.

מתה ואלו בניה צריך להביא עדים שאלו בניו מאשתו שמתה⁵³, ואינו צריך להביא עדים על אמן שאומרים אנו אותה שמתה היא שהלכה, ולא היישנין

⁴⁸ רמ"א שם

⁴⁹ כתב הרמב"ם פ"ג דין י"ד דכל שהיא ספק בוגרת בין קדשה אביה לבדו בין שקדשה היא עצמה ה"ז מקודשת וי"ל הרמב"ם איירי בספק אם היא יב"ש ו' חדשים ולספק זה לא מהני חזקת פנויה כמו בכל ספק קדושין. ב"ש שם ד

⁵⁰ אפשר לפרש דאינה מכחישתו היינו שגם היא אינה טוענת ברי. ח"מ שם ד

⁵¹ אפשר לומר אף שהיא מודה ואומרת בבירור שלא היתה בוגרת, בשעה שקדשה אביה, אמרי' לאו כל כמינ' דאסר' נפש' אבעלה. ח"מ שם ג ב"ש ג

⁵² רמב"ם הלכות איסורי ביאה כו

⁵³ ואף על גב דכל אדם בחזקת כשרות, רק בקרא עליו ערעור, היינו דמי שאינו חושש שהיה זרעו מוחזק לכהן, מותר לישא מהן, אבל משפחה בדוקה לכהן אין נושאין מהנ"ל עד שיבדקו אמותיהן

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

שנשא שוב אחרת ומתה גם היא ואלו בניה⁵⁴, ואינו צריך ראיה שהיא כשרה, מפני שכבר הוחזק שיצאה מעמנו כאשה כשרה .

יצא כהן מיוחס⁵⁵ למדינה אחרת, ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה זו נשאתי ואלו בניה צריך להביא ראיה שאשה זו כשרה, ואינו מביא עדים שאלו בניה, והוא שיהיו כרוכין אחריה.

ואם בא בשתי נשים והביא ראיה על האחת אף על פי שהבנים קטנים וכרוכין אחריה, צריך להביא ראיה עליהם, שמא בניו מן האחרת הם ונכרכו אחר זו המיוחסת.

בא הוא ובניו⁵⁶ ואמר אשה נשאתי ומתה ואלו בניה, מביא עדים שאותה האשה כשרה היתה ואלו בניה, וכדין הזה דנין בישראל מיוחס ובלוי מיוחס, ואח"כ נעיד על בנו זה שהוא מיוחס כדי שיהיה ראוי לסנהדרין.

⁵⁴ תפארת ישראל פ"ד מ"י דקידושין אות מה

⁵⁵ שם הלכה ז

⁵⁶ שם הלכה ח